

Miten ohjaan opiskelijoita kohti tulevaisuuden työelämää?

– OSATA-hankkeen ohjaajakoulutusten materiaalipaketti, kevät 2019

1. OSATA-hanke
2. Kevään 2019 koulutus ja ennakkomateriaalit
3. Osaamisidentiteetti
4. Teemat ja tehtävät:
 1. Mikä minua kiinnostaa ja missä olen hyvä?
 2. Opintojen etenemistä haastavat ja edistävät tekijät
 3. Millaista osaamista työelämässä tarvitaan?
 4. Ammatillinen tulevaisuus
5. Osaamismatka

Koulutuksen tehtävämonisteet

1. OSATA-hanke

OSATA eli Osaamispolkuja tulevaisuuteen -hankkeen tavoite on luoda ammatillisille oppilaitoksille toimintamalli, joka auttaa kehittämään opiskelijoiden osaamisidentiteettiä. Osaamisidentiteetti tarkoittaa ihmisen kykyjen kokonaisuutta ja niiden tunnistamista. Toimintamallia käytetään koko opintojen ajan.

Toimintamallissa opiskelijat:

- tekevät tehtäviä, jotka tukevat aktiivisuutta
- saavat valmennusta, jonka avulla he voivat luoda opinto- ja urapolun itseohjautuvasti
- rakentavat osaamisidentiteettiään.

Hankkeen toteuttavat:

- Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus
- Hämeen ammattikorkeakoulu
- Oulun ammattikorkeakoulu
- Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö
- Raahen koulutuskuntayhtymä Brahe
- Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia.

Mukana ovat myös Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI, Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ja Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK.

OSATA – Osaamispolkuja tulevaisuuteen (S20812) toteutetaan 1.9.2016–31.12.2019. Hankkeen kokonaisbudjetti on 746 213 euroa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus rahoittaa osan hankkeesta osana ohjelmaa Kestävä kasvua ja työtä 2014–2020. www.osata.fi

OSATA-hankkeen kehitystyön tulokset

Hankkeen osatoteuttajat ovat yhdessä laatineet hankkeen materiaalit. SEDU:n, BRAHE:n ja Lappian oppilaitosten opiskelijat ovat testanneet tehtäviä.

Hankkeessa on tuotettu:

1. Sampo-ohjaussivusto

Sivustolla on tehtäviä ja materiaaleja, joita opettajat ja ohjaajat voivat käyttää opetuksessa. Materiaalit auttavat opiskelijoita kehittämään osaamisidentiteettiä. Sivuston sisältö vastaa Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet -opintojen osan vaatimuksia. Materiaalit auttavat henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) päivittämisessä. www.osata.fi/sampo

2. Osaamismatka

Osaamismatka on kokonaisuus ja ohjattu prosessi, joka muodostuu erilaisista tehtävistä. Osaamismatkalla opiskelija kehittää suhdetta omaan alaansa ja ammattiin, sekä niiden kytkeytymistä omiin tulevaisuudensuunnitelmiinsa. Tukee HOKSin päivittämistä.

Sampo-sivuston tehtäviä ja Osaamismatkaa voi hyödyntää myös ammatillisen koulutuksen ulkopuolella eri koulutusasteilla ja ohjaustilanteissa.

Osaamismatkan eri toteutusmalleja: www.osata.fi/materiaalit/osaamismatka/

www.osata.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

2. Koulutuksen rakenne ja ennakkomateriaalit

Ohjaajakoulutus ja tämä materiaalipaketti sisältävät erilaisia harjoituksia. Osa harjoituksista löytyy Sampo-ohjaussivustolta. Koulutuksen opettajat Laura Halonen ja Sanna Wenström (OAMK/AOKK) ovat kehittäneet osan harjoituksista tätä koulutusta varten. Harjoituksia on testattu ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla 2018–2019.

Ohjaajakoulutuksissa käsiteltiin OSATA-hankkeen tärkeimmät tulokset:

- osaamisidentiteetin käsite
- osaamisidentiteettiä tukevat tehtävät ja harjoitteet
- osaamismatka

Koulutus kesti kuusi tuntia. Koulutuksessa osallistuttiin lyhyisiin luentoihin ja tutustuttiin eri harjoituksiin.

Keväällä 2019 OSATA-ohjaajakoulutuksia järjestettiin kuudella paikkakunnalla: Jyväskylässä, Oulussa, Turussa, Helsingissä, Kuopiossa, Rovaniemellä ja Kotkassa.

Laura Halonen ja Sanna Wenström (OAMK/AOKK) ohjasivat suurimman osan koulutuksista. Muutamalla paikkakunnalla koulutuksesta vastasivat Sari Miettinen, Johanna Ollila ja Anne Nieminen (Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskus).

Lähes 200 ohjaustyön ja opettamisen ammattilaista tai opiskelijaa osallistui ohjaajakoulutuksiin keväällä 2019.

Osallistujat tutustuivat näihin ennakkomateriaaleihin:

Osaamisidentiteetti

- Milka Grekula: Osaamisidentiteettiä rakentamassa: <https://osata.fi/osaamisidentiteettia-rakentamassa/>
- Sanna Wenström: Osaamisidentiteetti ja positiivinen psykologinen pääoma: <https://www.linkedin.com/pulse/osaamisidentiteetti-ja-positiivinen-psykologinen-p%C3%A4%C3%A4oma-wenstr%C3%B6m/>
- Sanna Wenström: Työskenteletkö sinä voimavyöhykkeelläsi? <https://www.linkedin.com/pulse/ty%C3%B6skenteletk%C3%B6-sin%C3%A4-voimavy%C3%B6hykkeell%C3%A4si-sanna-wenstr%C3%B6m?published=t>

Kysymykset ennakkomateriaalista:

- Mitä olennaisia havaintoja teit osaamisidentiteettiin liittyen?
- Mitä ajatuksia tai tunteita ennakkomateriaali sinussa herätti?
- Mitä osaamisidentiteetti merkitsee oman työsi kannalta?
- Mitkä ovat niitä konkreettisia toimia, joilla voit tukea oppijan osaamisidentiteetin kehittymistä?

Lisäksi voit tutustua seuraaviin materiaaleihin mielenkiintosi mukaan:

- Tulevaisuuden työelämä tarvitsee innostuneita osaajia: <https://www.linkedin.com/pulse/innostu-ja-innosta-ope-sanna-wenstr%C3%B6m/>
- Osaamisperusteisuus: <https://www.youtube.com/watch?v=9m3eGWpVM-c> ja <https://www.youtube.com/watch?v=GtJyw6YIW7g>

Oma uratarina

Valmistaudu kertomaan oma uratarinasi otsikolla: "Miten minusta tuli tämän alan ammattilainen".
Tehtävä auttaa pohtimaan erilaisia urapolkuja sekä miten kiinnostukset vaikuttavat alanvalintaan.

3. Osaamisidentiteetti

OSATA-hanke perustuu ajatukseen siitä, että ihmiset hankkivat koko ajan osaamista eri elämäalueilta. Ihmiset kehittävät osaamistaan muuallakin kuin koulussa. Ihmisten ja oppilaitosten pitäisi ymmärtää osaamisen monipuolisuus. OSATA-hanke kutsuu tätä osaamisen ymmärtämistä osaamisidentiteetiksi.

Osaamisidentiteetti on ajassa muuttuva käsitys itsestä osaajana:

- mitä tiedän
- mitä osaan
- miten voin kehittyä
- miten näytän osaamiseni

Ihmiset eivät automaattisesti osaa tunnistaa ja kuvata omaa osaamistaan. Se on kyky, jota voi ja täytyy harjoitella. Kun opiskelijan osaaminen, vahvuudet ja kehittämistarpeet tiedetään, ne voidaan ottaa huomioon opintojen ja työuran suunnittelussa.

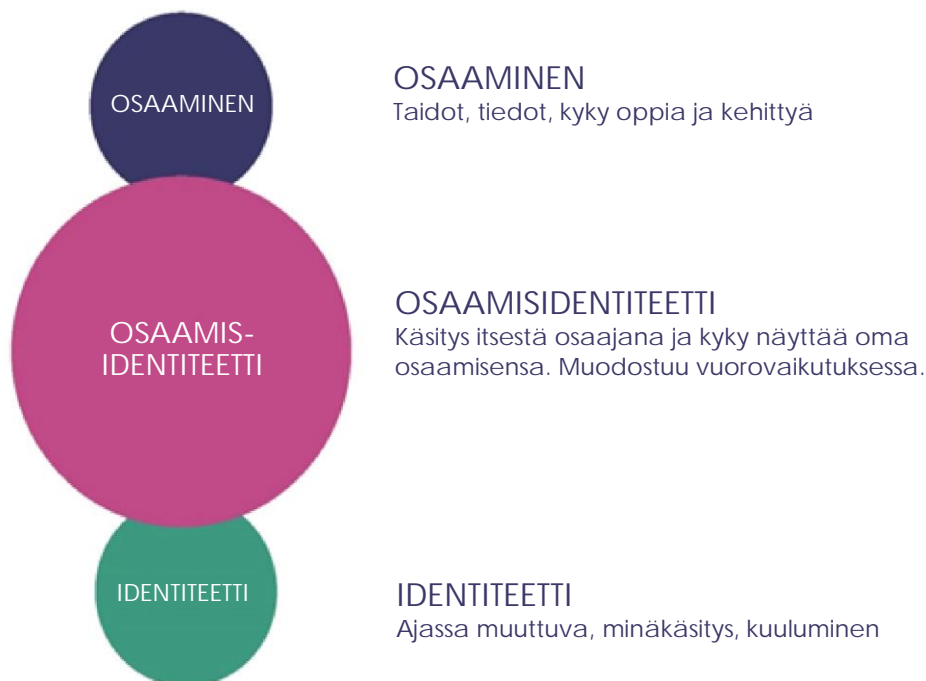
Koulutuksen tulisi auttaa opiskelijaa kehittämään vahva osaamisidentiteetti.

Lisätietoa osaamisidentiteetistä löytyy OSATA:n julkaisuista: <https://osata.fi/material/julkaisut/>

XAMK:in Uusille urille -hankkeen video osaamisidentiteetistä: <https://youtu.be/o32PosQfsZo>

Osaamisidentiteetti:

- Kehittyy läpi elämän
- Ihminen hankkii osaamista koko ajan eri elämäalueilta, ei vain koulusta
- Tärkeää: osaamisen tunnistaminen ja ilmaiseminen sekä näiden taitojen opetteleminen
- Osaamisen näkeminen mahdollisuuksina: samaa osaamista voi tarvita eri ammateissa ja tehtävissä

4. Teemat ja tehtävät

OSATA-hankkeen ohjaajakoulutuksissa käytiin läpi neljä teemaa:

1. Mikä minua kiinnostaa ja missä olen hyvä?
2. Opintojen etenemistä haastavat ja edistävät tekijät
3. Millaista osaamista työelämässä tarvitaan?
4. Ammatillinen tulevaisuus

Nämä teemat auttavat osaamisidentiteetin rakentamisessa. Jokainen teema sisältää joukon erilaisia tehtäviä. Ohjaaja voi valita joukosta tehtävät, jotka sopivat parhaiten opiskelijoiden tarpeisiin ja ohjauksen tavoitteisiin.

Lisää tehtäviä löytyy OSATA-hankkeen Sampo-ohjaussivustolta: www.osata.fi/sampo

1. Mikä minua kiinnostaa ja missä olen hyvä?

Opiskelijat pohtivat omia lähtökohtiaan ja opiskeltavaan alaan liittyviä kiinnostuksen kohteita. He tunnistavat vahvuuksiaan ja osaamistaan opintojen alussa.

Harjoitukset:

Osaan ja innostun työstäni: nelikenttäharjoitus

Opiskelijat pohtivat, osaavatko he tutkintonsa ja oman alansa tehtäviä ja ovatko tehtävät innostavia.

Töitä on kiva tehdä, kun ihminen osaa tehtävänsä ja innostuu niistä. Osaaminen ja innostus liittyvät työhyvinvointiin ja työssä onnistumiseen.

Opiskelijoiden kanssa voidaan lajitella osaamistavoitteita.

Peruskoululaisten kanssa etsitään eri ammatteihin liittyviä työtehtäviä. Työtehtäviä pohditaan esimerkiksi TET-jaksoon liittyen.

Materiaalit: Valmis moniste: Osaan ja innostun työstäni

Vahvuuksien tunnistaminen

Opiskelijat oppivat tunnistamaan ja kertomaan omat vahvuutensa. He ymmärtävät, miten näitä vahvuuksia voi hyödyntää opiskelussa ja työelämässä.

Osallistujat valitsevat vahvuustyökalujen (sanakortit, kuvakortit, sanalistat) avulla 3 tärkeintä vahvuuttaan. Osallistujat keskustelevat 2–3 hengen ryhmissä, miten näitä vahvuuksia on hyödynnetty omalla työuralla ja eri tehtävissä.

Opiskelijoiden kanssa pohditaan, miten he voivat hyödyntää vahvuuksia oma alan työtehtävissä/TET-jakson työtehtävissä.

Materiaalit: Valmis moniste: Vahvuuksien tunnistaminen. Lisäksi sanakortit, kuvakortit, sanalistat: vahvuudet ja yleisiä työelämätaitoja

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Oma osaaminen ja vahvuudet: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

2. Opintojen etenemistä haastavat ja edistävät tekijät

Opiskelijat pohtivat opiskelu- ja työkykyään:

- mitkä asiat haastavat tätä kykyä (esim. ergonomia)?
- mitkä asiat edistävät tätä kykyä (esim. ajankäyttö, stressinhallinta ja voimavarat)?

Harjoitukset:

Ajankäyttökello

Tehtävä auttaa opiskelijoita ymmärtämään, miten ajankäyttö vaikuttaa opiskelu- ja työkykyyn.

Tehtävässä käytetään kahta kellomonistetta. Opiskelijat kirjoittavat yhteen kelloon, miten he käyttävät aikaansa. Toiseen kelloon kirjoitetaan, miten he haluaisivat käyttää aikaa. Kelloja verrataan toisiinsa ja niistä tehdään huomioita.

Kelloharjoitus voidaan tehdä omana tehtävänä tai voimavaravaaka-tehtävän yhteydessä.

Materiaalit: Valmis moniste: Ajankäyttökello

Työn voimavarat ja vaatimukset: voimavaravaaka

Opiskelijat miettivät oman alansa voimavaroja ja vaatimuksia. He pohtivat myös omia voimavaroja.

Tehtävässä tarkastellaan asioita, jotka heikentävät opiskelu- ja työhyvinvointia eri aloilla. Lisäksi tarkastellaan voimavaroja.

Eri alojen välillä voi löytyä sekä yhtäläisyyksiä että eroja.

Työn voimavarat liittyvät työssä viihtymiseen ja työhyvinvointiin

(Lisätietoa opettajalle/ohjaajalle: <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyon-imu/>)

Materiaalit: Valmis moniste: Työn voimavarat ja vaatimukset

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Oma osaaminen ja vahvuudet: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

Ammatillista koulutusta koskevat valinnat: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-koulutus/>

3. Millaista osaamista työelämässä tarvitaan?

Opiskelijat oppivat, millaista osaamista ja millaisia ominaisuuksia työnantajat työntekijältä odottavat. He pohtivat myös, mistä osaamista voi hankkia ja miten he voivat näyttää osaamisensa.

Harjoitukset:

Työnantajien odotukset työntekijältä

Opiskelijat pohtivat seuraavia asioita:

- minkälaisia ominaisuuksia eri alojen työnantajat arvostavat työntekijöissä?
- onko heillä itsellä näitä ominaisuuksia?
- miten he voivat kehittää näitä ominaisuuksia?
- miten näitä ominaisuuksia voi tuoda esiin esim. työhakemuksessa, haastattelussa, portfolioissa ja työssäoppimis- tai TET-jaksolla?

Työnantajien odotuksia voidaan kerätä eri lähteistä. Opiskelijoiden kanssa tutustutaan esim. MOL-sivuihin ja työnantajien sivuihin. Lisäksi opiskelijat voivat haastatella työnantajia.

Opiskelijoille voidaan myös antaa satunnainen ominaisuus, josta keskustellaan. Opiskelijat miettivät parin kanssa:

- miten nämä ominaisuudet näkyvät elämässä?
- miten he voivat näyttää näitä ominaisuuksia työpaikalla käytännössä?

Materiaalit: Valmis moniste: Työnantajien odotukset työntekijältä, yhdessä opiskelijoiden kanssa laadittavat listat tai sanakortit.

Katso myös:

The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution. Future of Jobs, 2016, World Economic Forum: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution/>

Työntekijältä tulevaisuudessa vaadittavat asiat, jotka vaikuttavat eniten tavoitteiden saavuttamiseen. Suomalaisen Työn Liiton teettämän Made by Finland -kampanjatutkimus 2017: <https://suomalainentyo.fi/2017/05/23/tutkimus-talta-nayttaa-suomalaisten-mielesta-tulevaisuuden-tyoelama/>

Mistä osaamista voi hankkia? – Osaamisen ajatuskartta

Opiskelija tunnistaa vahvuutensa ja taitonsa. Hän tietää, miten on taitonsa hankkinut. Opiskelija tuo esiin erityisesti sellaista osaamista, jota opiskelija on hankkinut arkielämässä tai virallisen kouluopetuksen ulkopuolella.

Materiaalit: Valmis moniste: Osaamisen ajatuskartta, A3 paperia ja tusseja tai digitaalinen ajatuskarttaohjelma (esim. [Flinga](#)).

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Oma osaaminen ja vahvuudet: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

4. Ammatillinen tulevaisuus

Opiskelijat tekevät tulevaisuudensuunnitelmistaan todellisia tavoitteita. He pohtivat, mitä taitoja heidän täytyy kehittää, jotta tavoitteet täyttyisivät. Lisäksi opiskelijat oppivat paremmin hahmottamaan erilaisia mahdollisuuksia työllistyä ja vaihtoehtoisia urapolkuja.

Harjoitukset:

Unelmakartta ammatillisesta tulevaisuudesta

Opiskelijat pohtivat seuraavia asioita:

- ammatillinen tulevaisuus: unelmat ja tavoitteet
- miten omat vahvuudet ja osaaminen voisivat auttaa unelman saavuttamisessa?
- mitä vielä pitäisi tehdä?

Opiskelijat valitsevat kuvakortin/kortteja, jotka kuvaavat unelmien työpäivää. Opiskelijat tekevät unelmistaan tavoitteita. Lisäksi he miettivät osaamistaan, vahvuuksiaan ja voimavarojaan suhteessa unelmaan.

Työskentelytapana on itsenäinen tehtävä ja parin kanssa keskustelu

Materiaalit: Valmis moniste: Unelmakartta ammatillisesta tulevaisuudesta, A3 paperia, kuvakortteja, muuta visuaalista materiaalia TAI vaihtoehtoisesti tekstin/kuvankäsittelyohjelma

Tulevaisuuden osaamisyhdistelmät -kisailu

Opiskelijat keksivät tulevaisuuden työtehtäviä tai projekteja, joissa tarvitaan monia eri taitoja. Opiskelijat haluavat hankkia osaamista myös muilta aloilta. He osaavat hyödyntää omaa aikaisempaa osaamista ja sosiaalisia verkostoja.

Opiskelijat miettivät, millaisia taitoja työelämässä tarvitaan tulevaisuudessa. He kuvittelevat tulevaisuuden työtehtäviä. He hahmottavat, mitä kautta työtä saadaan tulevaisuudessa.

Tehtävä toteutetaan kisailuna.

Tehtävän alussa opiskelijat valitsevat alan, jota tarkastelevat. Opiskelijat menevät neljän hengen ryhmiin. Ryhmät keksivät mahdollisimman monta eri työtehtävää/projektia, jossa yhdistyy vähintään kahden eri alan osaaminen. Esimerkiksi vartija-myyjä.

Ryhmät kirjoittavat osaamisyhdistelmät post-it-lapuille. Yhteen lappuun kirjoitetaan vain yksi yhdistelmä. Eniten osaamisyhdistelmiä keksinyt ryhmä voittaa kisan!

Materiaalit: Valmis moniste: Tulevaisuuden osaamisyhdistelmät, Post-it lappuja tms. ja kyniä

Lisätehtäviä Sampo-ohjaussivustolta:

Urasuunnittelu: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-urasuunnittelu/>

5. Osaamismatka

Kevään 2019 ohjaajakoulutuksissa läpikäyty neljä teemaa muodostavat yhdessä Osaamismatkan. Osaamismatka on opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen opettamisen ja ohjaamisen prosessi.

Ohjaajakoulutuksissa esitelty Osaamismatka koostui neljästä eri teemasta ja niihin liittyvistä tehtävistä. Oppilaitokset voivat kuitenkin luoda oman Osaamismatkan, joka vastaa oppilaitoksen tarpeita. Osaamismatka voi sisältää eri teemoja, tehtäviä ja toteutustapoja.

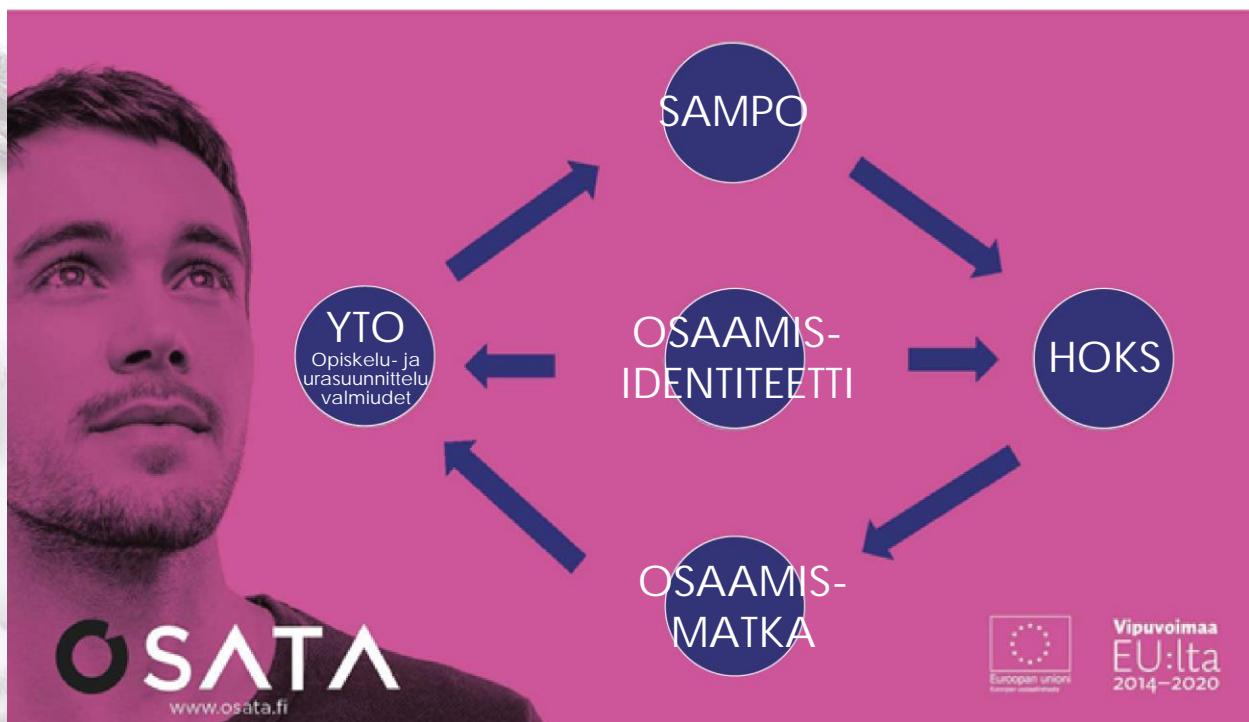
Parhaassa tapauksessa opiskelijat olisivat Osaamismatkalla koko opintojensa ajan. Matkalla käsiteltävät teemat liittyisivät opintojen eri vaiheisiin ja tarpeisiin. Opiskelijat tekisivät teemoihin liittyviä tehtäviä yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa. Tehtäviä voisi hyödyntää HOKSin päivittämisessä.

Osaamismatkan teemat ja niihin liittyvät harjoitukset tukevat erityisesti ammatillisen koulutuksen ura- ja opinto-ohjausta. Niitä on käytetty onnistuneesti myös peruskoulussa ja lukiossa.

Ammatilliset oppilaitokset voivat valita sopivimmat harjoitukset Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (1 osp) -opintojakson toteuttamista varten. Harjoitukset vastaavat tämän jakson tavoitteisiin.

Päivitämme OSATA-hankkeen nettisivuille Osaamismatkan eri toteutusmalleja syksyn 2019 aikana.

<http://osata.fi/materiaalit/osaamismatka/>

INNOSTUS

Innostaa, mutta en osaa (vielä)

En osaa eikä innosta

Innostun ja osaan!

Osaan, mutta ei innosta

OSAAMINEN

Vahvuuksien tunnistaminen

KESTO

30 min

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

Erilaisia vahvuuskortteja tai sanalistoja vahvuuksista ja luonteenpiirteistä. Katso esim.

www.viacharacter.org, Huomaa hyvä -toimintakortit (Kaisa Vuorinen & Lotta Uusitalo-Malmivaara), Hyvän mielen taidot & kortit (Maaretta Tukiainen), Kipinä-vahvuuskortit (Minna Kattelus).

TAVOITE

Opiskelijat osaavat tunnistaa ja kertoa omat vahvuutensa. He tietävät, miten näitä vahvuuksia voi hyödyntää opiskelussa ja työelämässä.

OHJEISTUS

Opiskelijat valitsevat vahvuustyökalujen avulla 3 tärkeintä vahvuuttaan. Opiskelijat muodostavat 2–3 hengen ryhmiä. Ryhmissä mietitään seuraavia kysymyksiä:

- miten vahvuudet näkyvät omassa elämässä?
- miten vahvuuksia voi hyödyntää oman alan työtehtävissä?
- miten vahvuudet auttavat opinnoissa?

Harjoituksen voi tehdä keskustelemalla, kirjoittamalla, piirtämällä tai käyttämällä tulostettavaa taulukkoa (katso sivu 2).

Vahvuuteni 1	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 2	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 3	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

Vahvuuteni 1	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 2	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Vahvuuteni 3	
Miten se ilmenee elämässäni?	
Miten voit hyödyntää sitä opiskelussasi?	
Miten voisit hyödyntää sitä työelämässä?	

Yleisiä työelämätaitoja

Aloitekyky
Asiakaspalvelutaidot
Autolla ajaminen
Järjestelytaidot
Asioiden jäsentelykyky
Auttamishalu
Digiosaaminen
Esiintymistäidot
Esimiestaidot
Esteettinen silmä
Hyvä muisti
Ihmisten innostaminen
Ihmistuntemus
Ihmissuhdetaidot
Johtamistäidot
Joukkuehengen luominen
Järjestelmällisyys
Kekseliäisyys
Keskittymiskyky
Keskustelutaito
Kielitaito kirjallinen/suullinen
Kirjoittaminen
Kokonaisuuksien hallinta
Koneiden ja laitteiden tuntemus
Korjaaminen ja remontointi
Kotityöt
Kuunteleminen
Kyky itsenäiseen työskentelyyn
Kyseenalaistaminen
Käsityötaidot

Käytännöllisyys
Lastenhoito
Leipominen
Liikunnallisuus
Loogisuus
Luovuus
Markkinointihenkisyys
Matemaattiset taidot
Mielikuviutus
Musikaalisuus
Myyntitaidot
Neuvottelutaidot
Nopeus
Numerotarkkuus
Oma-aloitteisuus
Ongelmanratkaisu
Opettaminen
Oppimiskyky
Organisointikyky
Palveluhalu
Piirtäminen
Puhuminen
Päätöksentekotaidot
Rakentaminen
Riskinotto
Ruoanlaitto
Ryhmänohjaustaidot
Ryhmätyötaidot
Sanavalmius
Siivous
Sisäinen yrittäjyys
Sopeutumiskyky

Sorminäppäryys
Sovittelukyky
Suhdeverkosto
Suunnittelutaidot
Systemaattisuus
Taiteellisuus
Taloudellisuus
Tarkkuus
Tavoitteellisuus
Tehokkuus
Tekniikan ymmärtäminen
Tietokoneella kirjoittaminen
Tiedonhankinta
Tuotteliaisuus
Tutkiminen
Tyylijatju
Yrittäjyysosaaminen

LUVAT JA KORTIT

Ajokortti, luokka _____
Anniskelupassi
Ensiapukoulutus
Hygieniapassi
Järjestymieskortti
Tieturva-koulutus
Tulityökortti
Työturvallisuuskortti

Tämä on ohjaajakoulutuksissa käytetty esimerkkilista. Erilaisia listoja voi koota eri lähteistä ja myös yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Luonteenpiirteitä ja ominaisuuksia

Ahkera
Aikaansaava
Ajattelevainen
Aktiivinen
Aloitekykyinen
Antelias
Arvostelukykyinen
Avarakatseinen
Avulias
Delegoiva
Diplomaattinen
Edistyskykyinen
Eloisa
Elämänmyönteinen
Eläytymiskykyinen
Energinen
Ennakkoluuloton
Epäitsevä
Epäsiisti
Epävirallinen
Esiintyjä
Estoton
Eteenpäin pyrkivä
Haastava
Haasteisiin tarttuva
Hallitseva
Harkitseva
Herkkä
Herkkävaistoinen
Hidas
Hienostunut
Hienotunteinen
Hiljainen
Hillitty
Huolehtiva
Huolellinen
Huoleton
Huolimaton
Huoliteltu
Huomaavainen
Huomioitseva
Huumorintajuinen
Hyvä kuuntelija
Hyväntahtoinen
Hyväntekijä

Hyväntuulinen
Iloinen
Impulsiivinen
Innoittava
Innokas
Innostava
Itsensä hillitsevä
Itsenäinen
Itsepintainen
Itsetietoinen
Itsevarma
Johdonmukainen
Johtaja
Joustava
Järjestelmällinen
Järkevä
Karismaattinen
Kaukonäköinen
Kekseliäs
Kestävä
Kielellisesti lahjakas
Kilpailuhenkinen
Kiltti
Kohtelias
Konservatiivinen
Kunnianhimoinen
Kunnollinen
Kurinalainen
Kypsä
Kyselevä
Kyvykäs
Kärsivällinen
Kätevä
Kätevä käsistään
Käytännöllinen
Lempeä
Leppoisa
Looginen
Lujatahtoinen
Luonnollinen
Luonnonläheinen
Luonnonmukainen
Luonteva
Luotettava
Luottavainen

Luova
Mahdollisuuksiin tarttuva
Maltillinen
Mielikuvituksekas
Miellyttävä
Monipuolinen
Monitaitoinen
Mukava
Myötätuntoinen
Määrätietoinen
Neuvokas
Nokkela
Nopea
Nuorekas
Näppärä
Ohjaaja
Oikeudenmukainen
Oivaltava
Omaperäinen
Oppivainen
Optimistinen
Organisoiva
Palveluhenkinen
Peloton
Persoonallinen
Perusteellinen
Pikkutarkka
Pinnallinen
Pitkäjänteinen
Pitkämielinen
Pohdiskelevä
Puhelias
Pätevä
Päätäväinen
Rationaalinen
Rauhallinen
Realistinen
Rehellinen
Reipas
Rento
Riippumaton
Rohkea
Sanavalmis
Seikkailunhaluinen
Selväsanainen

www.osata.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Seuraaja
Seurallinen
Siisti
Sinnikäs
Sisäänpäin kääntynyt
Sitoutumaton
Sopeutuvainen
Sopuisa
Sosiaalinen
Sotkuinen
Spontaani
Suora
Suostutteleva
Suunnitelmallinen
Suurpiirteinen
Suvaitseva
Sydämellinen
Sympaattinen
Systemaattinen
Säntillinen
Säästäväinen
Tahdikas
Taiteellinen
Taloudellinen

Tarkka
Tarmokas
Tasainen
Tasapainoinen
Teeskentelemätön
Tehokas
Tekijä
Tietäväinen
Tiedonhaluinen
Tieteellinen
Tunnollinen
Tunteellinen
Turvallinen
Tutkiskeleva
Työnarkomaani
Täsmällinen
Täydellisyyden tavoittelija
Ujo
Ulospäin suuntautunut
Urheilullinen
Uskalias
Uskonnollinen
Uskottava
Utterana

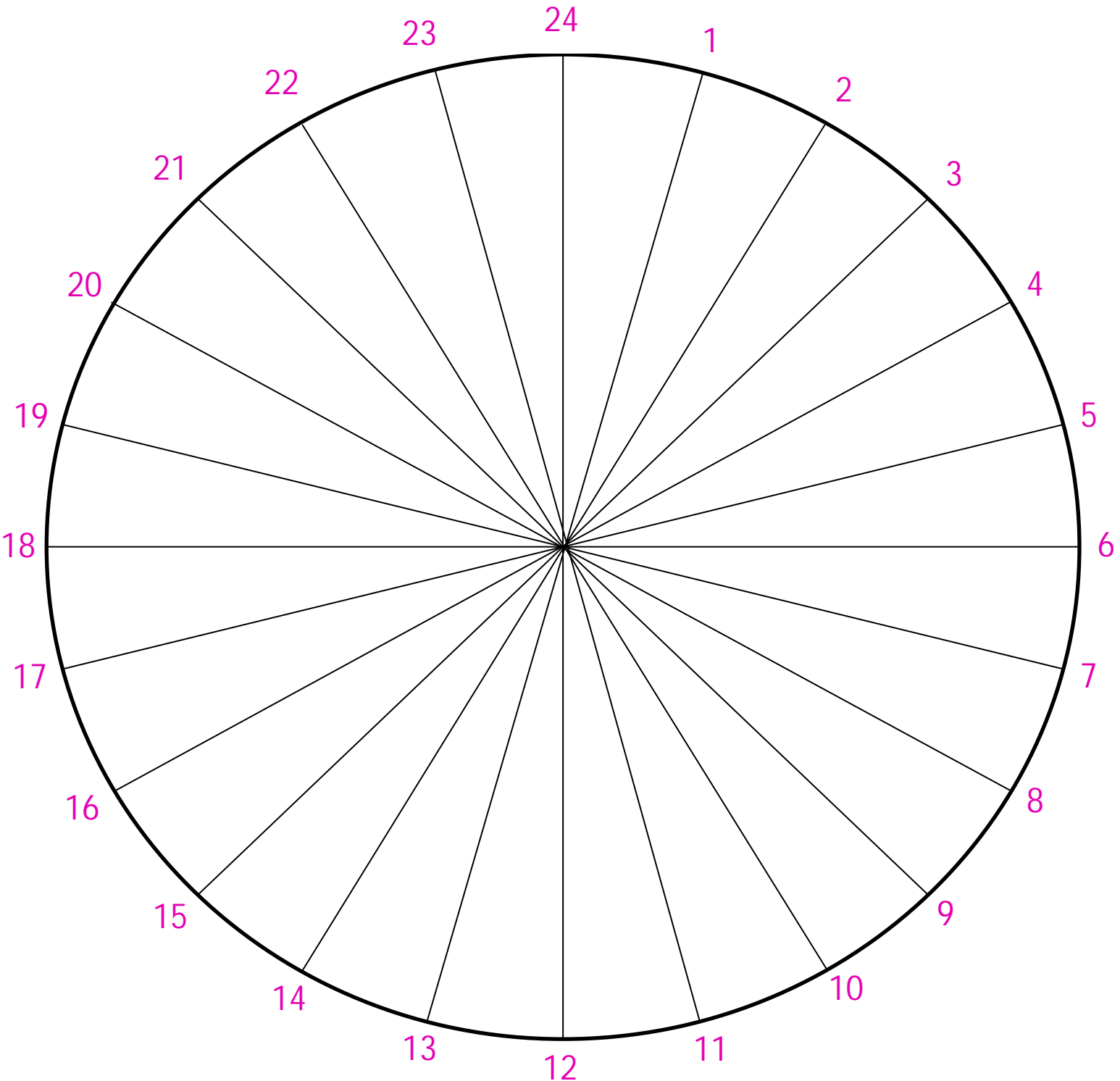
Vahva
Vakaa
Vakava
Vakuuttava
Valpas
Varautunut
Varovainen
Vastuuntuntoinen
Vilkas
Vilpitön
Voimakas
Voimakastahtoinen
Välitön
Välkky
Yhteistyökykyinen
Yksilöllinen
Ylpeä
Ymmärrettävä
Ymmärtäväinen
Yritteliäs
Yrittäjähenkkinen
Ystävällinen
Älykäs
Älyllinen

Tämä on esimerkkilista. Voit tehdä itse erilaisia listoja, vaikka yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Ajankäyttökello

Mihin käytät aikaasi?

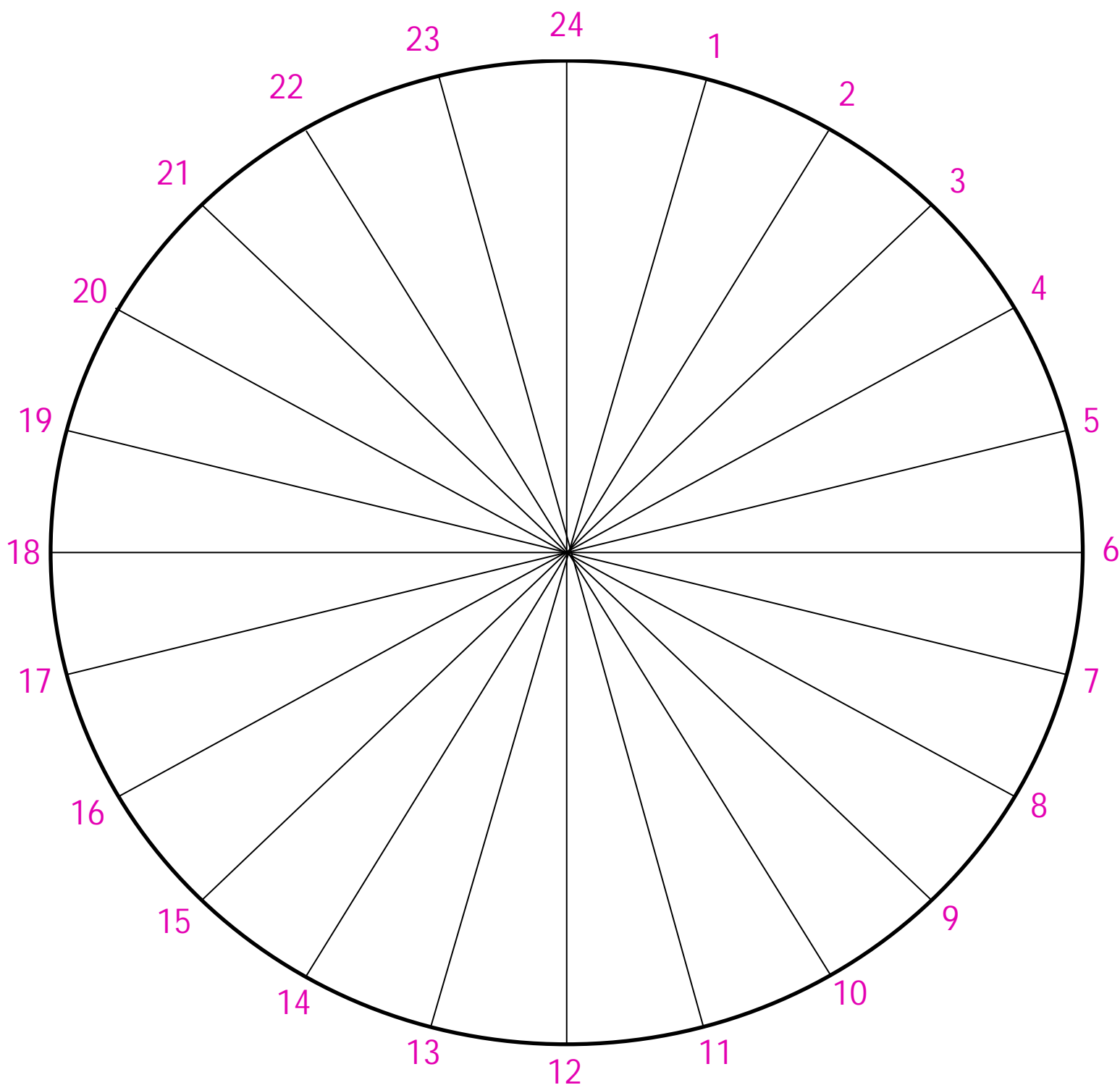
Mieti kellotaulun avulla, miten käytät aikaasi. Merkitse kellotauluun, mitä teet vuorokauden aikana. Merkitse asia oikean kellonajan kohdalle. Paljonko käytät aikaa esim. nukkumiseen, syömiseen, liikkumiseen, opiskeluun tai töihin, harrastuksiin, kavereiden kanssa hengailuun ja rentoutumiseen?

Ajankäyttökello

Ihannekellotaulu

Merkitse tähän kellotauluun, miten haluaisit käyttää aikaasi?

Työn voimavarat ja vaatimukset

KESTO

30 min

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

Tulostettava materiaali (sivu 2.) ja / tai paperia, kyniä

TAVOITE

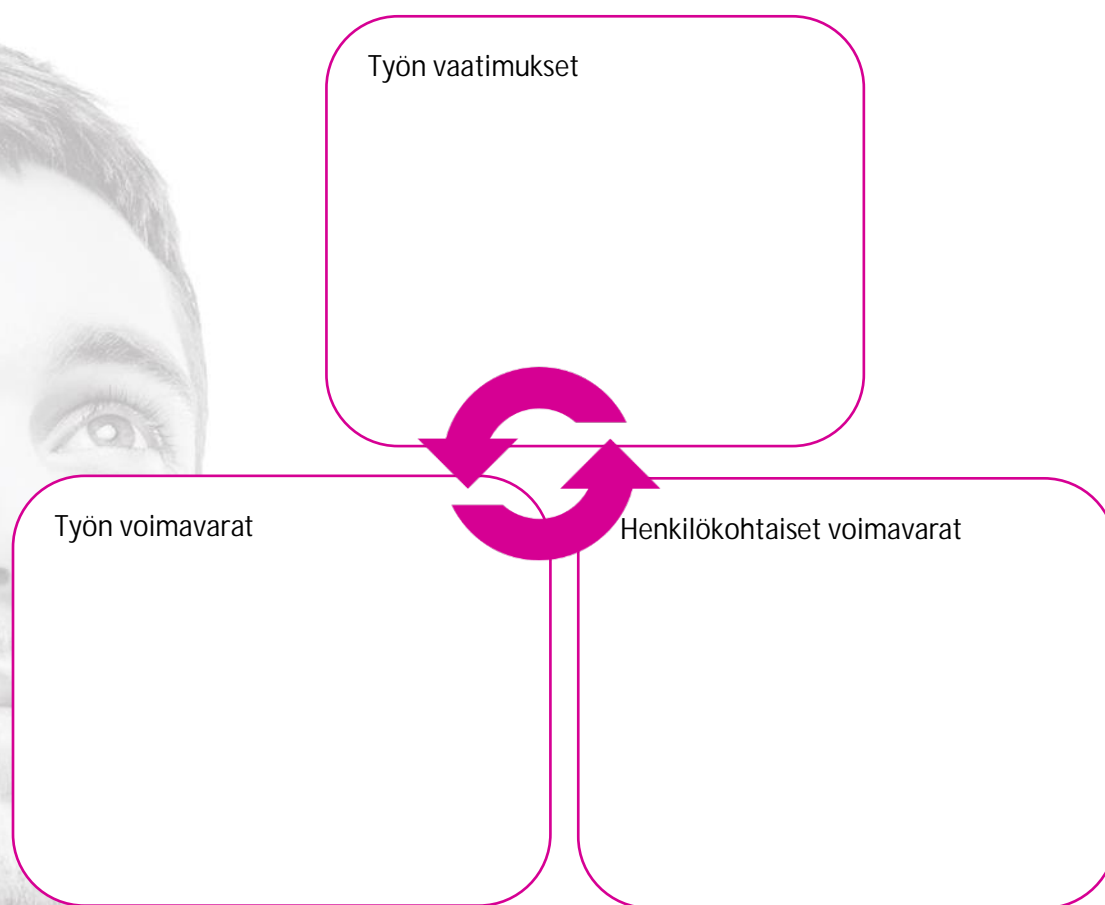
Opiskelijat miettivät oman alansa voimavaroja ja vaatimuksia. He pohtivat myös omia voimavaroja. Työn voimavarat liittyvät työssä viihtymiseen ja työhyvinvointiin. (Lisätietoa opettajalle/ohjaajalle:

<https://www.ttl.fi/tyontekija/tyon-imu/>)

OHJEISTUS

Opiskelijat pohtivat ryhmissä ensin työn voimavaroja. Seuraavaksi he pohtivat työn vaatimuksia. Alan opettaja tai työelämän edustaja voi osallistua ryhmätyöskentelyyn.

Lopuksi jokainen pohtii omia voimavarojaan – miten omasta elämästä saa voimia työhön. Omien voimavarojen pohdinnassa voi hyödyntää muita tehtäviä, esimerkiksi ajankäyttökelloa.

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

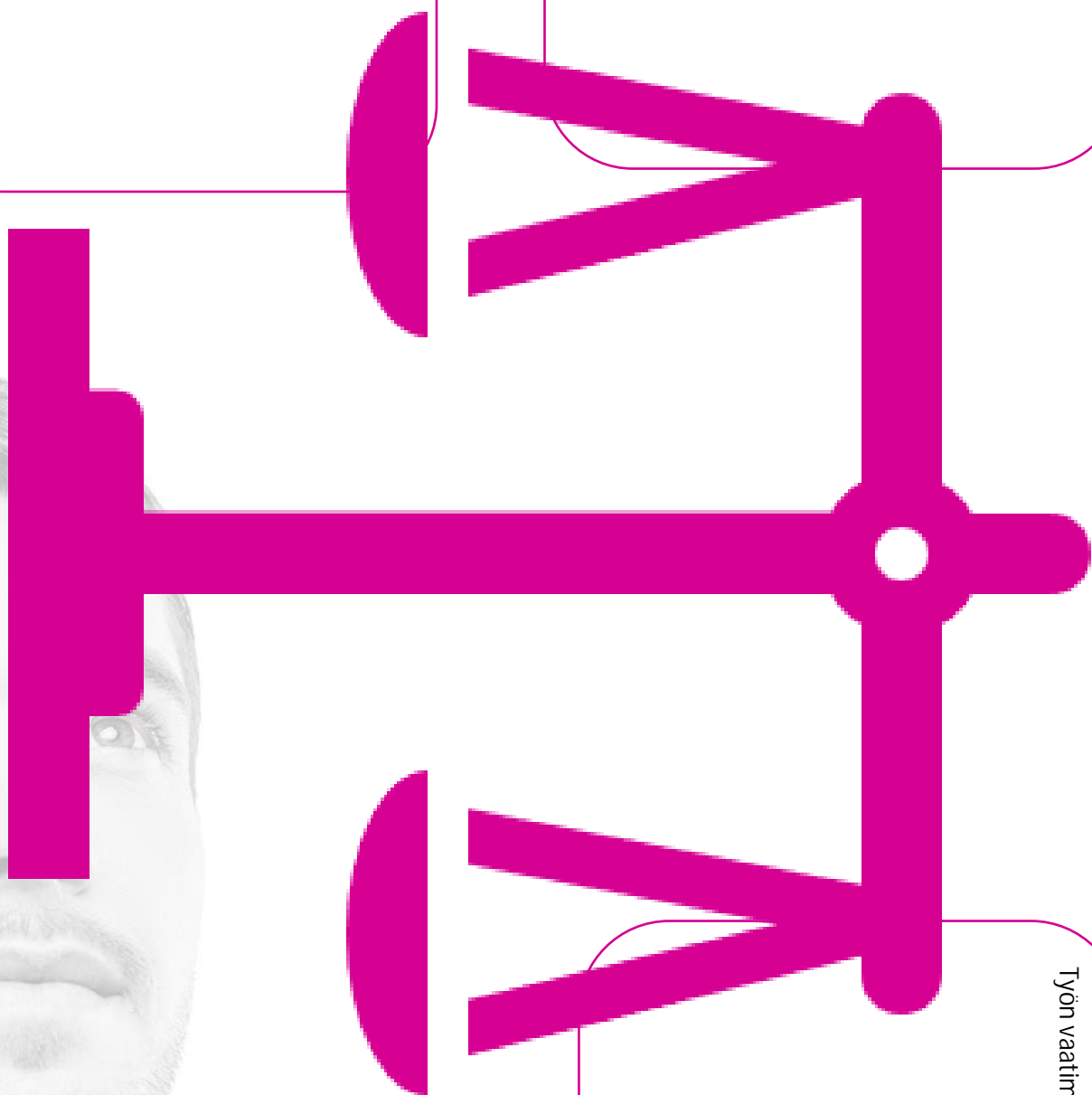
Työn voimavarat

Henkilökohtaiset voimavarat

Työn vaatimukset

 OSATA

www.osata.fi

Työnantajien odotuksia työntekijältä

KESTO

30 min – riippuen valitusta työskentelytavasta

Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

- Tietoa työnantajien odotuksista (sanalistat taidoista ja osaamisista, työpaikkailmoitukset, haastattelut, vierailukäynnit tms.)
- Kyselylomake tiedonhaku/haastattelua sekä omaan pohdintaa varten (sivu 2).

TAVOITE

Opiskelijat pohtivat, minkälaisia ominaisuuksia eri alojen työnantajat arvostavat työntekijöissä. Lisäksi he miettivät, onko heillä näitä ominaisuuksia ja miten he voivat kehittää näitä ominaisuuksia.

OHJEISTUS

Opiskelijat lukevat valmiita listoja työnantajien odotuksista tai tutustuvat työpaikkailmoituksiin. He voivat myös haastatella työnantajia. Yritysvierailuista on myös apua tehtävässä. Huomioi, että työnantajien odotukset voivat suuresti vaihdella eri aloilla (esim. media-ala – turvallisuusala).

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ ammatillinen opettajakorkeakoulu

KYSYMYSLOMAKE TIEDONHAKUUN/HAASTATTELUUN SEKÄ OMAAN POHDINTAAN

Ala/Työtehtävä _____

Työnantajan ja haastateltavan nimi _____

Mitä ominaisuuksia työnantaja odottaa työntekijältä?

Ominaisuus: _____

Miten tämä ominaisuus näkyy työssä? Miten voit itse tuoda tätä ominaisuutta esiin työpaikalla? Kerro käytännön esimerkkejä!

Arvioi, miten hyvin tämä ominaisuus sopii sinuun?

1 = ei sovi lainkaan, 5 = sopii erittäin hyvin

1 2 3 4 5

Miten voisit kehittää tätä ominaisuutta?

Osaamisen ajatuskartta

KESTO

30–45 min

Yksilö- ja ryhmätyöskentely

TARVIKKEET

- Paperia, erivärisiä kyniä
- Miellekartan voi tehdä myös sähköisesti esim. [Tex2mindmap](#), [FreeMind](#), [Mindmup](#), [Canva](#)

TAVOITE

Opiskelija tunnistaa vahvuutensa ja taitonsa. Hän tietää, miten on taitonsa hankkinut. Opiskelija tuo esiin erityisesti sellaista osaamista, jota opiskelija on hankkinut arkielämässä tai virallisen kouluopetuksen ulkopuolella. Opiskelija voi hyödyntää tehtävää myös työhakemusten ja CV:n tekemiseen.

OHJEISTUS

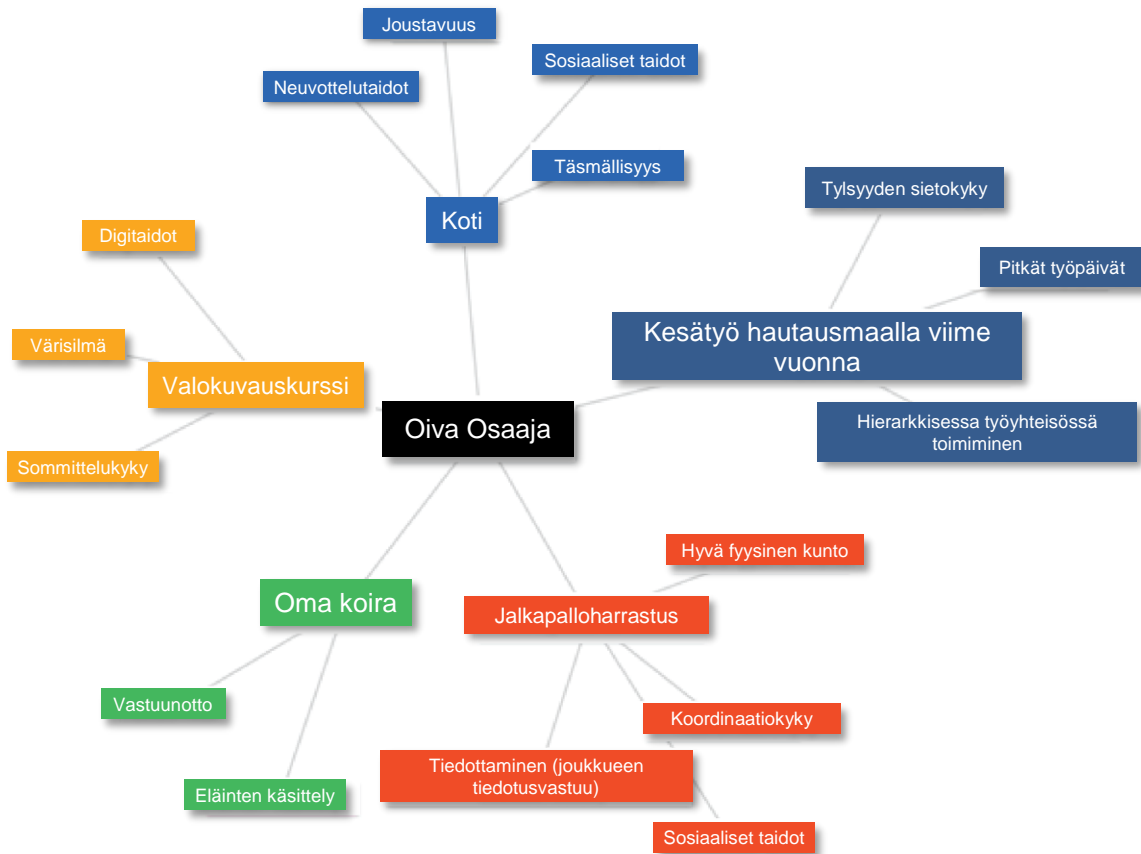
Pyydä opiskelijaa laatimaan ajatuskartta (mind map) omasta elämästään. Opiskelija kirjoittaa paperin keskelle oman nimensä. Nimensä ympärille opiskelija kirjoittaa elämänsä osa-alueita. Erilaisia osa-alueita ovat esimerkiksi perhe, ystävät, harrastukset ja työ.

Tämän jälkeen opiskelija pohtii, mitä osaamista hän on hankkinut toimiessaan näillä elämän osa-alueilla. Hän miettii, mitä on oppinut kotona, mitä harrastuksissa tai jollakin koulun ulkopuolisella kurssilla. Opiskelija kirjoittaa miettimänsä taidot oikeiden osa-alueiden kohdalle.

Opiskelija voi kirjoittaa ajatuskarttaan myös sen, miten opitut taidot liittyvät opiskeltavaan alaan tai mitä hyötyä niistä voisi olla opinnoissa.

Ajatuskartassa kannattaa käyttää paljon värejä, muotoja ja piirroksia. Visuaalinen kartta auttaa opiskelija ymmärtämään, miten asiat liittyvät toisiinsa. Värit auttavat opiskelijaa myös muistamaan kartan paremmin.

Text2mindmap-sovelluksella tehty esimerkki ajatuskartasta

Unelmakartta ammatillisesta tulevaisuudesta

KESTO

30 min – riippuen valitusta työskentelytavasta
Sopii yksilö- ja ryhmätyöskentelyyn

TARVIKKEET

- Kuvakortteja TAI
- Lehtiä, joista voi leikata kuvia sekä A3-paperia TAI
- tekstin/kuvankäsittelyohjelma

TAVOITE

Auttaa opiskelijoita pohtimaan ammatillista tulevaisuuttaan: unelmia ja tavoitteita. He pohtivat myös, miten omat vahvuudet ja osaaminen voisivat auttaa unelman saavuttamisessa, ja mitä vielä pitäisi tehdä.

OHJEISTUS

Ryhmätyöskentely kuvakorttein: Osallistuja valitsee kuvakortteja, jotka kuvaavat omaa unelmatyöpäivää esim. 20 vuoden kuluttua. Kuvien kautta pohditaan yhdessä parin kanssa seuraavia kysymyksiä

- Mitä tämä unelma konkreettisesti tarkoittaa?
- Miten omat vahvuudet ja osaaminen voivat auttaa unelman saavuttamisessa?
- Mitä osaamista, voimavaroja ja resursseja vielä tulisi hankkia unelman saavuttamiseksi?
- Mitkä olisivat kolme tärkeintä askelta kohti unelmaa?

Yksilötyöskentelyssä käytetään lehdestä leikattavia kuvia tai hyödynnetään tekstin- ja kuvankäsittelyohjelmia. Tällöin kysymyksiin vastataan liittämällä teksti kuviin haluamallaan tavalla. Näin saadaan visuaalinen unelmakartta sähköisessä tai paperimuodossa.

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström,
Oulun ammattikorkeakoulu/ ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tulevaisuuden osaamisyhdistelmät

KESTO

20 min

Ryhmätyöskentely

TARVIKKEET

- Post-it-lappuja
- Kyniä

TAVOITE

Opiskelijat osaavat kuvitella tulevaisuuden työtehtäviä tai projekteja, joissa tarvitaan monia eri taitoja. Opiskelijat haluavat hankkia osaamista myös muilta aloilta. He osaavat hyödyntää omaa aikaisempaa osaamista ja sosiaalisia verkostoja.

OHJEISTUS

Opiskelijat menevät neljän (4) hengen ryhmiin. Ryhmissä kannattaa olla eri alojen opiskelijoita tai opiskelijoita, joilla on erilaista työkokemusta tai eri kiinnostuksen kohteita.

Ryhmät tekevät tehtävää 15 minuuttia. Ryhmät keksivät mahdollisimman monta eri työtehtävää/projektia, jossa yhdistyy vähintään kahden eri alan osaaminen. Esimerkiksi vartija-myyjä. Nämä ovat osaamisyhdistelmiä.

Ryhmät kirjoittavat osaamisyhdistelmät post-it-lapuille. Yhteen lappuun kirjoitetaan vain yksi yhdistelmä. Eniten osaamisyhdistelmiä keksinyt ryhmä on voittaja. Voittajaryhmä palkitaan hausalla tavalla, esimerkiksi karkilla.

Harjoituksen ovat kehittäneet OSATA-hankkeessa Laura Halonen ja Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/amatillinen opettajakorkeakoulu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020